

H u b á l e k Bohuslav, nar. 18. dubna 1910 ve Vysokém Mýtě, bytem Praha XII, Nádražní 34, obchodník, byl popraven 18. července 1949. Čest jeho památce!

Chystá se založení komise pro mapování holocaustu pod patronací Kanceláře prezidenta republiky, která bude složena ze zástupců vědecké obce a představitelů národnostních menšin postižených rasovým pronásledováním. Doufám jen, že komise pro mapování zločinů komunismu bude ustavena dřív než za 50 let. VH.

18.3.88

HUBÁLEK Bohuslav

*prosim, vložte
můj dopis (střední úroveň a
dávám) a pošlu dále.
Děkuji, že si vybral jak
záměrem: 18.6. nebo 26.-30.6.*

Korespondence s paní Danou Seidlovou, která byla členkou Společnosti pro lidská práva se sídlem ve Švýcarsku, se týkala především něho zapojení do celosvětové hladovky na protest proti uvěznění bratří Workových a do aktivit ohledně korespondence s politickými vězni nacházejícími se toho času v čs. kriminálech. VH.

U v n i t ř č í s l a :

1. Vrchlabská hladovka.
2. Dana Seidlová: Dopis k celosvětové hladovce.
3. Dana Seidlová: Dopis k celosvětové hladovce.
4. Zdeněk Slavík: Poutí muklí - Sv. Hostýn 2.9.1995.
5. Ing. Mirko Štěstný: Rozloučení s V. Findejsem.
6. Chlasy zahraničního tisku na smrt Pavla Wonky r.1988.

Předpokl. cena: 2,- Kč MIČ 47263 Náklad: 50 výtisků

v y c h á z e l o 1973 - 1975
o b n o v e n o 1987 ročník 14 čísle

Vydává: Vladimír Hajný Red.
ČSA 34, 787 01 Šumperk rada: +Julius A. Varga

Uzávěrka 13.4.1997

Vrchlabská hladovka.

Dne 26. května 1986 byli vzati do vazby vyšetřovací, bratři Jiří a Pavel Wonkovi z Vrchlabí. Hněv státní moci na sebe uvalili nápadem za Železnou oponou neobvyklým: Pavel ohlásil svou nezávislou kandidaturu do Federálního Shromáždění a rozšiřoval svůj volební program, vydatně podporován svým bratrem. Po roce se konal soud, bratři shledáni vinými trestným činem podvracení republiky, resp. pobuřování /!/ a vyřčen rozsudek: 12 měsíců pro Jiřího /což znamenalo propuštění/, 21 měsíců pro Pavla Wonku, s následným ochranným dozorem. Soudní přelíčení se konalo za zamčenými dveřmi, s vyloučením veřejnosti. Tuto veřejnost představovali přátelé obou bratří. K tomu, aby vážili cestu z Vrchlabí až do Prahy měli dobrý důvod: Pavel se totiž mnohokrát svých spoluobčanů zastal, pomáhal jim v soudních přích a vysloužil si tak přezdívku "advokát chudých".

Teď se však sám octl na lavici obžalovaných a spolu s ním jeho bratr Jiří, silně poznamenaný kopanci svých vyšetřovatelů, zmrzačený. Ve spoluobčanech se zvedla vlna odporu. Ale jak projevit protest proti bezpráví, nezákonnostem, jak vyjádřit solidarititu s člověkem, o jehož naprosté nevině byli přátelé přesvědčeni, ba, jehož vyhraněného smyslu pro spravedlnost si vážil celý kraj?

Tak se zrodila myšlenka řetězové hladovky. Byla zahájena 13.6., zúčastnilo se jí 96 lidí. Denně nejméně jeden účastník hladověl a žádal písemně o Wonkovo propuštění. Přesto však byl rozsudek potvrzen nejvyšším soudem.

Pak přišla zpráva o tom, že Pavel byl vystaven mučení, utrpěl otřes mozku. Není ovšem zdaleka jediný, kdo trpí nelidským zacházením a soustavným ponižováním. A tak byla 30.9. zahájena další řetězová hladovka, k níž se připojilo 151 občanů a žádalo propuštění všech politických vězňů, jmenovitě ^{24 vězňů} osmnácti nejtěžších případů.

Vrchlabská iniciativa se nám zalíbila. Pro svůj idealismus, pro svou občanskou odvahu, s níž lidé v Československu nastavili tvář policejní zvěli. Chopili jsme se jí, abychom v ní pokračovali, spatřující v ní prostor pro vlastní angažovanost. Od 1.1.1988 dochází denně prezidentské kanceláři a Úřadu vlády ČSSR dopisy ze všech koutů světa se žádostí o všeobecnou amnestii pro politické vězně. A tak vrchlabští položili základ nové formě demonstrace: tiché a vytrvalé, ke které se mohou připojit lidé z celého světa a podat si ruce ve společném protestu proti porušování základních lidských práv, proti ponižování a zraňování lidské důstojnosti, proti zastrahování a vydírání se strany státní moci. Ten malý čin - dva dopisy, ta malá oběť - jednodenní půst - jsou stavební kaménky hráze, která se staví proti útisku. Jedině na ní lze stavět národní smíření.

Sv. Hostýn
2. 9. 1995

Pout' muklů

jen prostor a záleželo na tom kdo a jak ten prostor naplní, nemá-li demokracie skončit v nějaké diktatuře. Je třeba, aby se v této společnosti stavělo na základech, které jsou pevné.

Dr. Antonín Huvar na téma: „Neutikujte od minulosti – katané mluvili naši řečí.“

Stojíme tváří v tvář nejen jeden druhému a kdybyste se tak otevřeně zeptal, kdo z přítomných začínal s námi už v roce 1948, jak málo by to bylo rukou, jak málo by to bylo hlasů, které by volaly ještě – nezapomínejte na to, co patří nutně též k českému člověku! Neutikujte od minulosti, protože jinak Vám nebude dána ta velká milost litovat toho, co bylo pochybené. Když se konaly ve všech obdobích světových dějin, dějiny naše, katané mluvili naši řečí. Náhoda to nebyla. Byla to skutečnost býtli blízko mužům, kteří byli slavní, jako byl generál Píka. Jsem jediný ze svědků, který byl s ním až krátce před jeho skonem, potom oběšen pod naším oknem.

Tam byl s generálem Janouškem v jedné cele. Tam byl ten, co ještě před několika hodinami s námi sdílel stej-

před dvěma lety odškodněn za jeden rok kriminálu. Těch 30.000 Kč odeslal naší organizaci KřP, abychom měli peníze na další činnost.

Vilém Holář na téma: „Tato společnost nemá nervy poslouchat o tom utrpení“

Jednu maličkost jsem si přichystal, že vám řeknu – to biblické:

Kdo dá život za druhé, ten ho znovu nalezně, kdo nedá, zemře. Ten kdo dá život, jako by semeno bylo zaseto do země a dá užitek šestnácti, stonásobný a tady něco takového prostě platí. Vy jste dali kus života, někdo rok, někdo dva, deset i více. Ty roky se zúčtují ředesáti, osmdesáti a stonásobky.

Toto utrpení bylo jednou uloženo do tohoto národa a jsou to taková zrnka, kolem nichž krystalizuje charakter tohoto národa. Bez tohoto utrpení by byla mnohem menší šance mravního růstu. Mám tu zkušenost, že ti, kteří nevytrpěli skoro nic, ti se rasantně hlásí o různé výhody a úlevy. Ti, co vytrpěli nejvíce, nad tím mávnou rukou, protože vědí a znají hodnotu života.

Dr. Nada Kavalírová na téma: „My jsme se ptece nikdy nebáli. Ale máme málo času.“

Kdo jste si všimli v přeplněné bazilice, když jsem vedla pana ministra Rumla za ruku, abych ho dostala do předních řad, tak v tom bylo mě osobní poděkování za jeho statečný postoj právě ve věci bratrů Mašínových.

Pak o řekl bratr poslanec, že by se političtí vězni neměli bát, ale my jsme se ptece nikdy nebáli. Proto jsme ptece političtí vězni a nebudeme se bát ani nadále.

Ale chtěla bych říci na adresu tatly pana předsedy parlamentu Dr. Milana Uhdě, že my, političtí vězni, bohužel máme málo času. Věk a nemoc jsou našim nepřitelem. Ale přesto se nebojíme a my si dobře budeme pamatovat do voleb v příštím roce ten termín – není politická vůle!

Nebyla politická vůle a my si musíme znovu uvědomit před volbami, abychom volili ty představitele, kteří budou mít politickou vůli.

Arcibiskup Graubner: Já jsem muklem nikdy nebyl. Zde v sakristii mi kdosi řekl: Ubývá nás. Naše Konfederace vymře.

Říkám: Kéž by! Kéž by neměla dorost!

-slav-

Odsun Němců z Československa

Společnost Edvarda Beneše vydává ve své knižnici řadu zajímavých publikací, především Dr. Edvarda Beneše, ale i jiných autorů, jejichž práce se vztahují k životu a dluhu tohoto velkého muže.

Svazek 8 má pro nás vysoce aktuální téma: Odsun Němců. Tak je také nazván, podle stati z knihy "Paměti" vydané v roce 1947.

Pro mnohé čtenáře bude nepochybně zajímavé nejen stanovisko tehdejšího prezidenta, ale také jeho projevy z let 1945-46, které se k odsunu Němců vztahují, a především širší veřejnosti málo známé dokumenty sudetoněmecké sociálně demokratické strany a dopisy, které si v Anglii vyměňovali prezident Dr. Edvard Beneš a

W. Jaksch, předák této strany. V edičních přílohách je řada dobových dokumentů, z nichž zaujme např. "Text mnichovské dohody čtyř velmocí z 29. září 1938", "Plán likvidace českého národa vypracovaný K.H. Frankem pro Adolfa Hitlera 28. srpna 1940", Zpráva o projevu Konrada Henleina ve Vídni ze 4. března 1941, kde mimo jiné říká: "Během několika let se sudetským Němcům podařilo ohrozit vnitřní stabilitu Československa tak zásadně a rozrušit jeho vnitřní poměry tak dokonale, že bylo zralé pro likvidaci. To vše se mohlo stát jediné díky tomu, že všichni sudetští Němci se stali nacionálními socialisty..."

K tomu jistě není co dodat a lze si jen přát, aby si tuto rozsahem nevelkou, ale obsahem a přesvědčivostí nesmírně závažnou knižku přečetlo co nejvíce lidí. Našich, ale především těch, jejichž se také silně dotýká – Němců, kteří byli odsunuti z našeho pohraničí.

-ne-

Ministr MUDr. Rubáš odstoupil

Ministr zdravotnictví Rubáš byl jedním z mála ministrů, který měl pochopení pro zdravotní zájmy politických vězňů. Za to mu upřímně děkujeme. Věříme, že nový ministr zdravotnictví dořeší náhradu za zdraví politických vězňů z těch tvrdých let 1945-1989.

"Věrní zůstali" č. 7/1995

Rozloučení s Václavem Findejsem

Projev Ing. Mirko Šťastného

Snad nikdy v životě jsem se nenutil do psaní těchto řádek jako tentokrát. Snad nikdy v životě mně nevypadla tužka tak často z ruky jako teď. Snad nikdy v životě jsem nezmačkal tolik papíru. Nakonec jsem našel odvahu a napsal Ti tento dopis. Protože neznám Tvoji adresu, tak Ti ho přečtu, abych

stréme a se vším vervou jsi se zase vrhl do práce.

Chybíš nám všem a budeš chybět. Všichni v této chvíli cítíme, že se zase s Tebou neloučíme jen my. Nýbrž skrze tato slova i Ty s námi. V našich srdcích zaznívají kroky Tvého odchodu. Ježíš říká, že Ti, kdo v něho věří, žijí i

měl jistotu, že na správnou adresu došel.

Milý Vašku,

za celý život si člověk neuvědomuje, jak mnoho má své nejbližší rád, své přátele, kamarády v dobách dobrých i zlých, až najednou zjistí, že se potichu vytrácí. Ty také jsi se vytratil a já se ohlížím a stýská se mi. Stýská se mi po Tobě, Ty stará vojno, jak jsme si říkali, když jsme se nějaký čas neviděli. Odešel jsi se svými lidskými přednostmi i nedostatky, zvláště však se svým vztahem ke každému. Vím, že si řekneš – ten je na tom špatně, když tak píše. Ano, není mi dobře, jsem smutný, protože nejsi... Nevidím toho usměvavého vždy optimistického brácha, který dovedl i rýpnout. Ale za chvíli o ničem nevěděl a jelo se dál. Brali jsme vše se skautským humorem, ale něco jsme dělali a také udělali pro tu naši muklovskou rodinu... A hlavně dotahovali do konce. Teď zde tiše stojíme a hlavou se nám promítá film našeho společného života. Je to film skutečně dlouhý a pestrý, však víš. Z Vínohrad do Bartolomějské, odtud na Pankrác a po soudě na uran. Ano tento kus černého kamene je tím zlem, který také ukončil Tvůj život. Ale těm to nevadilo, že jsme doplatili na tuto otrockou práci svým zdravím. Jako abych Tě slyšel, no nic, kluci, do písku hlavu ne-

když odešli. Slyšíme Tvůj vlídný hlas, vidíme Tvůj hřejivý úsměv a kolem je tma a svítí hvězdy i Ty tam svítíš, Vašku a budeš svítit stále a my tiše zpíváme tu naši skautskou:

západ den slunka svit zmizel z údolí z temen hor,

odpočín každý, kdos boží tvor.

Vašku, mukle, příteli, člověče, loučíme se s Tebou, celá Konfederace politických vězňů České republiky a přejeme Ti pokoj.

Zemřel mimořádný člověk.

Zemřel dobrý člověk.

Zemřel mukl a bratr.

Pražská pobočka č. 15 se rozhodla prostřednictvím svých delegátů na valné hromadě Konfederace politických vězňů ČR podporovat zvolení **br. Ing. Mirko Šťastného** na funkci předsedy KřP ČR.

Za tímto rozhodnutím stojí obrovský kus jeho obětavé práce na úštědění ve funkci místopředsedy KřP ČR a v neposlední řadě i úspěšný konsolidační proces pobočky č. 15 – Praha.

♦ 15 let od úmrtí. 21. září tomu bude 15 let, co na následky ozáření uranem zemřel Jan Petera z Nové Paky. Kamarádům děkuji za tichou vzpomínku. Milada Peterová.

♦ Zemřel F. Suttý. Jak tiše žil, tak tiše odešel F. Suttý z Plzně. Nebyl našim členem, ale zúčastnil se každého našeho podniku v Plzni, v Praze i jinde. Udržoval přímou vzorně hrob popraveného Aloise Suttého a za to mu také patří díky

Jen stručně

▼ Blahopřejeme br. Zdeňku Těšínskému k jeho povýšení na plukovníka české armády.

♦ Běžnou agendu pobočky KřP Praha je možno vyřídit každé úterý, středu a čtvrtek od 10 do 14 hodin, na Poříčí 6, Praha 1 (druhý patro).

♦ Vlastní byt příštím rokem. Česká firma Noelstav zahajuje výstavbu rodinných domků a malometrážních bytů pensionového typu u Davle a Zahofánského potoka.

Výjimečná poloha na jižním svahu s možností volby bydlení dle finančních možností. Adr: Noelstav, Nad Primaskou 1020/36, Praha 1.

Unič' pava Krijunj,

děly ka Vase mite' rědely, ktere' jsou pro nás porobnauim i usued-
~~stauim~~ dala práce. Gladobim mureli nasledni 18.6. v 18,30 nocu, went. od 26.6. do
 30.6. klen'koliv den. Prctaim vaim 2 letky a postupni postu dala; pokud se majdn
 dala mjmeni, je mada hned zavrit mētkere a uvedoujeh dat - p. lada lo poretim
 rezervat v kalendari. Uojiny se kuloterat piz-jat z letaku patus - pros. kancelari
 a uradu ulady (dle poljnu a domra!), listek rezniem olivovj, jen podchov a
 krcimni jmdu. Takov listek jim byra' odvedan. Je to vsm smutku, ze es. stak se-
 poskytuje ani tekorn unimimatu' rakku lidksh, jako je domam olivovduo listku
 rezniem. Chantā potala k valurcim kalitky 6h rezniem, ale vsechny byly vraceny.
 Tem bylo potozem me sest nemoujeh vechu v es. rezniem, ale mrtkem ne byla
 jrtosema jortit cskalovenska! Doud budm politicki vechore, doud budm es. rezniem
 na tekore ulomni jako doud, doud budm jrtosem krtolo stak vclmni ulka!
 A loj, es nak body opravzav rezniem. Budm vaim vclmni, kdyz o celovekve' hledm
 budm informoval v krtm slyel dobrych a sluvujeh pmtajel.
 Indeiur rclmni'

1. 2 1988

Konfederace politických zkušeností

Pro mladé před pěti lety asi nebyla zajímavou aktualita, že vznikla Konfederace politických vězňů Československa, která sdružovala občany, odsouzené soudy v letech 1948 až 1989 – a to jak členy známého K 231 z roku 1968, tak VONSu a Chartu 77.

Mne by to možná v jejich letech také nezajímalo, ale určitě bych se pozastavil nad faktem, že ve stalinské éře bylo jen u nás popraveno 242 (dle jiných údajů 247) nevinných osob, že tisíce jiných nevinných bylo tak nebo onak ubito či utmáceno k smrti, a že statistice byly ničeny otroctkou prací v uranových a uhelných dolech, ve vězeňských dílnách, v brusnářských sklách a v jiných „maštalních“ zařízeních ziskuchtivých otrokůřů.

Dřív nebo později však bude mladé určitě velmi zajímat, proč průměrně snad každých dvacet let musí u nás docházet k obratu či události, která následně vyvolá morální povinnost rehabilitace a „odškodnění“ postižených osob.

Na osudech českých politických vězňů, kteří jsou neméně drastické než případy v Solženicicnově Souostroví Gulag, se přímo vnučuje potřeba nalezení politicko-početní formule, která

by zabránila přebujení jedné politické síly do podoby všezřavého Budulínka nebo Otesánka. Ta formule začíná požadavkem plurality názorů a spektra politických stran, a zbytek sestavíme ze slov Desatera.

Nejtvrďšími osobními zkušenostmi poučení političtí vězňové, by mohli jeden vedle druhého na to téma psát disertační práci. – Mělo by to však být zbytečné, protože od 17. listopadu 1989 by i ta nejmladší generace měla vědět, že na draka jakékoliv barvy, i mezinárodní velikosti, platí jednota a množství, akčně zapojené ve správném okamžiku. A též, že demokracii, oproti „lidové demokracii“, lze realizovat i slušně, bez poprav a tisíců zavřených.

Zkušenosti z Konfederace, aniž by chtěli mentorovat, k tomu naléhavě podotýkají: Ale musí se to „hlídat“!!!

Političtí vězňové nejlépe vědí, jak kruté a nesmyslné je zavírání a týrání lidí pro odlišný názor, nebo za projevy a činy směřující k obraně nezadatelných lidských práv. Proto pokládají za oprávněný požadavek, aby se Konfederace vyjadřovala i ve veřejných sdělovacích prostředcích k věcem denní politické praxe. V této oblasti se totiž při nedostatečné zralosti, znalosti a pozornosti vytvářejí podmínky pro vznik náporů, které společenský organismus oslabují a nakonec zabíjejí.

Bylo by přece hříchem, nechat „všechno to dobré“ umlít na občanskou a politickou zapomenutlivost!

Jana Lindner
 "věrni zůstali"
 8.8/1995

**Podníkejte doma-Začněte hned!
 Žádný prodej ode dveří ke dveřím.
 Na hlavní i vedlejší činnost.
 Volejte kancelář: pí. Frankeová
 10-12hod. Tel. 564 88 36**

Věrni zůstali • ŘÍJEN 1995/8

Aréna

Prohláším tvře debatující proti Dr. Hulíkovi v „Horkém křesle“ a scházím mi kromě přítomných komunistů jediný svědek neuvěřitelných zvrstev, kterých se dopouští režim KSČ v posledních letech. Scházím mi umučený farář Toufar z Činohráckého zástraku, kterého estébáci zmučeného a pod vlivem drog přivezli do kostela, aby se před věřícími přiznal, že zástrak je jeho práce, farář, který za dva dny po tomto mučení skončil, scházím mi dnes inva-mučený stonak, scházím mi dnes inva-mučená paní Fajtllová, kterou estébák Pich - Tuma měl tři týdny svázanou drátem v bedně a každý den jí pálii žhavým drátem chodidla (její dcera nechala televize jednou kráče promluvit) a další tisíce mučených bezbranných lidí, kteří v Aréne alespoň protestujícívím svého mluvčího (třeba předseda K(PV) scházeli.

hrůzy. K ránu už nekřičel, už jenom chropěl jako zvíře. Hlasivky mu se-lhaly a nebyl schopen již vydávat lidský zvuk. Kdyby z vás, soudruzi ně-kdo podobný výřech prošel, mluvil by dnes docela jinak, pakliže by ještě byl schopen mluvit. (asi jak Artur London ve svém „Dorozání.) Vězeňští lékaři ob-vykle konstatovali, že zemřel na zápal plic. V této situaci jsem čekal na vý-slech, který nebudu popisovat. Zmlí-nám se jenom o Holandánovi, který se vrátil na kobku s popáleným zá-pěstím. Sami estébáci se chlubili tím, že metody Gestapa mají hodně zdo-konalené.

Přišli dcn poslouchám v rádiu pana státního zástupce, jehož názor je to- tožný s názorem předsedy nevyššího soudu Motyjlá. – o lidských právech, při čemž nejmimnější je skutečnost, že z osmi tisíců umučených a zabitých lidí v palestýnských letech znají pouze dva vrah – bratry Matinovi.

Ing. Miroslav Langer

Václav Šmejkal
Láiska

Krutě mu spílali a surově ho bill,
že nepracuje jak se na otroka sluší.
My zlomíme tvůj odpor zarpullily,
ať vezme čert tvou zatracenou duší!

Pak náhle eskorta ze šachty odvedla ho,
však víme, na lenost jakého užil léku!
Pánům se protivit, to může přijít draho,
Padly dva výstřely, Zastřelen na útěku.

"Res publica" č. 16/97

Der Tod Pavel Wonkas vor der KSZE

Wien, 29. April. (asp) Die in Wien tagende Konferenz für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa (KSZE) hat in ihrer Plenarsitzung am Freitag die *lückenlose Aufklärung* des Todes des 35jährigen tschechoslowakischen Dissidenten Pavel Wonka gefordert. Die Delegierten unterstützten die von der Internationalen Helsinki-Föderation erhobene Forderung, einen anerkannten Mediziner aus Innsbruck zur *Obduktion* der Leiche beizuziehen. Der Leiter der tschechoslowakischen Delegation, *Dolezel*, gab vor der Plenarsitzung bekannt, dass Wonka an einer Lungenembolie gestorben sei; er erklärte, dass ein medizinisches Gutachten der Universität von Hradec Kralove diese Todesursache bestätige. Wonka ist, wie gemeldet, am Donnerstag in der Haftanstalt von Hradec Kralove (Königgrätz) gestorben, wo er eine fünfmonatige Haftstrafe verbüßte.

Der Leiter der westdeutschen Delegation, *Eickhoff*, gab der «Betroffenheit und Sorge» seiner Delegation über den Tod Wonkas Ausdruck. «Die Todesursache ist ungeklärt. Wir erwarten volle Aufklärung», erklärte er. «Den Bürgern in allen KSZE-Teilnehmerstaaten muss gestattet sein, sich für die *Verwirklichung der Schlussakte* einzusetzen. Nichts anderes hat Pavel Wonka getan», sagte Eickhoff. Neben den Delegierten *Grossbritanniens*, *Österreichs* und *Islands* befasste sich auch der Leiter der amerikanischen Delegation, *Zimmermann*, mit dem Fall und betonte, dass bekannt sei, dass Wonka wiederholt geschlagen und in Einzelhaft genommen worden sei. Zimmermann wies darauf hin, dass der schwache Gesundheitszustand Wonkas erwiesenermaßen eine Folge seiner in der Haft erlittenen Misshandlungen gewesen sei.

TODESANZEIGE

Wir trauern um den tschechoslowakischen Bürgerrechtler

Pavel Wonka

geb. am 23. Januar 1953
(genannt «Anwalt der Armen»)

Pavel Wonka ist am 26. April 1988 unter noch nicht geklärten Umständen im Gefängnis in Königgrätz gestorben. Sein mutiges Einstehen für Freiheit und Bürgerrechte hat ihn weit über seine Heimat hinaus bekannt gemacht. Wir teilen den Schmerz und die Bestürzung über den plötzlichen Tod von Pavel Wonka, ganz besonders mit seiner Familie und allen seinen Freunden.

Wir danken allen Menschen, die sich für die Freilassung von Pavel Wonka eingesetzt haben und sich weiterhin um die Freilassung der politischen Gefangenen in der Tschechoslowakei bemühen.

Internationale Gesellschaft
für Menschenrechte, Sektion Schweiz
Postfach 303, 8021 Zürich
Spendenkonto PC 80-39538-2

Kondolenzschreiben bitte an die Adresse seiner Mutter: Frau Gerta Wonková, U nemocnice 869, CS-54300 Vrchlabi.

VTX767830K

Ein CSSR-Bürgerrechtler in der Haft gestorben

Wien/Frankfurt, 27. April. (ap) Der 35jährige tschechoslowakische Bürgerrechtler *Pavel Wonka* ist nach Angaben von tschechoslowakischen Emigrantenkreisen in Wien sowie der Internationalen Gesellschaft für Menschenrechte in Frankfurt am Dienstag im Gefängnis in Königgrätz gestorben. Weiter heisst es, über die Todesumstände sei von den Behörden kein Aufschluss gegeben worden. Wonka war erst am 26. Februar nach Verbüßung einer 21monatigen Haftstrafe freigelassen worden. Zu dieser Strafe war er unter anderem verurteilt worden, weil er beabsichtigt hatte, als unabhängiger Kandidat für die *Parlamentswahlen* anzutreten. In der Haft soll er schwer misshandelt worden sein. Aus Emigrantenkreisen in Wien verlautete kürzlich, Wonka sei am 5. April erneut inhaftiert worden. Ihm sollen Verstöße gegen die bei seiner Haftentlassung im Februar gemachten Auflagen zur Last gelegt worden sein.

AARGAUER TAGBLATT

CSSR-Dissident Wonka in der Haft gestorben

Todesumstände noch ungeklärt

asp. Der 35 Jahre alte tschechoslowakische Dissident Pavel Wonka ist in der Haftanstalt Hradec Kralove (etwa 100 Kilometer östlich von Prag) unter noch ungeklärten Umständen gestorben. Dies teilte ein führendes Mitglied der CSSR-Menschenrechtsorganisation Charta 77 mit. Pavel Wonka war Ende Februar aus dem Gefängnis entlassen worden, nachdem er eine Strafe von 21 Monaten wegen «Anstiftung zum Aufstand» verbüßt hatte.

Mit dieser Haftstrafe war sein Versuch quittiert worden, sich als unabhängiger Kandidat mit eigenem Programm bei den Parlamentswahlen im Jahr 1986 zu präsentieren. Seit 5. April befand er sich wieder in Haft, weil er seine Bewährungsaufgaben nicht beachtet hatte, hiess es aus Dissidentenkreisen.